

Interpellation till barn- och utbildningsnämndens ordförande Oscar Lindster angående effekter av besparingar i skolan.

2024-02-21

Flera av Gotlands grundskolor har stora problem att klara sin budget. På barn- och utbildningsnämndens sammanträde i februari sattes hårdare tryck på varje verksamhet att vidta åtgärder för att minska sina kostnader och uppnå en budget i balans. 26 miljoner kronor ska hittas i gotländsk skola på kort tid.

Vänsterpartiet lade i vårt budgetförslag för 2024 särskild vikt vid att värna barn och elever. Bland annat genom att stryka de beslutade besparingarna på skolan. Socialdemokraterna och moderaterna valde att låta besparingarna ligga kvar. Detta trots att prognoser redan då visade att nämnden hade svårt att klara tidigare besparingskrav.

Kostnadsökningarna i samhället, den höga inflationen kombinerat med kraftigt neddragna statsbidrag gör det mycket svårt för varje enskild rektor att klara sin budget och samtidigt ge eleverna rätt stöd utifrån deras individuella behov samt den utbildning de har rätt till.

I en artikel på helagotland.se från 9 februari 2024 uttalar sig en rektor om besparingskravet:

”Enligt Erik Rudstedt, rektor på Väskinde och Stenkyrka skola, handlar det primärt om att minska på antalet tjänster.

– Det är det enda sättet att spara nu. Att köpa mindre papper och material fungerar inte.

Väskinde är en av de skolor som behöver spara mest. Att dra in på personal riskerar att slå hårdast mot de elever som redan har det svårt, säger Erik Rudstedt. Han tycker att det är tufft att som rektor ta ansvar för ekonomin när det ser ut som det gör.”

Det finns mycket som talar för att ytterligare besparingar i skolan är mycket kontraproduktivt och riskerar att leda till att fler elever får svårt att klara skolan. Detta i sin tur riskerar att leda till ökad ohälsa, arbetslöshet och utanförskap. Förutom effekterna för barn och elever har tidiga skolmisslyckanden grava ekonomiska effekter för samhället.

Försäkringsbolaget Skandia gjorde omfattande forskning för ett tiotal år sedan om kostnader för drogmissbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa och annan ”utslagning”. De såg att det stod samhället dyrt och att en hel del kunde undvikas om samhället gjorde fler och bättre insatser tidigare. Beräkningar gjordes också för Gotland. (Ingvar Nilsson & Anders Wadeskog/SEE 2009). Nilsson och Wadeskog (2009) har i sina beräkningar på vad ett socialt utanförskap kostar visat att när en person i 25 års ålder går in i ett utanförskap blir kostnaden ungefär 10 miljoner kronor för samhället. Om personen dessutom blir kriminell blir kostnaderna för samhället betydligt större. I sin sammanfattning skriver de:

”Även om prevention och rehabilitering är dyrt finns det få saker som är så dyrt som att låta utanförskapet fortgå. Det är inte bara omänskligt, det är ekonomiskt inte särskilt begåvat.”

Grundskolan är en av de viktigaste nycklarna till hälsa och minskad risk för utslagning, arbetslöshet och kriminalitet. Därför är vi i vänsterpartiet mycket oroade över läget i gotländsk skola.

Mina frågor:

1. Vilka risker ser du för elevernas skolgång med anledning av de beslutade besparingarna?
2. Hur kommer besparingarna påverka möjligheten för elever i behov av särskilt stöd att uppnå gymnasiebehörighet?
3. Vilka effekter kommer besparingarna ha när det gäller antalet elever med problematisk skolfrånvaro? Vad kan det få för kostnader?
4. Hur kommer besparingarna i grundskolan påverka antalet elever som behöver fler än tre år på gymnasiet? Vad kan det få för kostnader?
5. Vilken inverkan kommer besparingarna leda till när det gäller elevers psykiska hälsa? Vad kan det få för kostnader?
6. Hur påverkar besparingarna personalens arbetsmiljö? Vad kan det få för kostnader?
7. Har du som ordförande begärt konsekvensanalyser ur elevperspektiv eller samhällsekonomiskt perspektiv av de beslutade besparingarna i grundskolan?
8. Har besparingarna och rådande kostnadsläges effekter för kvaliteten i undervisningen analyserats?

Saga Carlgren, Vänsterpartiet